

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра рослинництва

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан агробіологічного факультету
Віталій КОВАЛЕНКО
20 травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри рослинництва
Протокол № 20 від "15" травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Світлана КАЛЕНСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП 201 «Агрономія»
Світлана КАЛЕНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТАЛЕ ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність 201 «Агрономія»
Освітня програма: ОПП «Агрономія»
Факультет Агробіологічний

Розробник: **Юник А.В.**, доцент, канд. с.-г. наук, доцент

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни

«Особливості технологій вирощування с.-г. культур за сучасних систем землеробства»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Магістр»	
Спеціальність	201 «Агрономія»	
Освітньо-професійна програма	Агрономія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2 (2023/2024)	2 (2023/2024)
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	20 год.	12 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	80 год.	96 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Стале виробництво продукції рослинництва» спрямоване на оптимізацію елементів технологій вирощування сільськогосподарських культур за різних моделей ведення аграрного виробництва, які базуються на максимальній реалізації біологічного потенціалу сучасних сортів і гібридів, адаптованості їх змісту до природних, соціально-економічних і екологічних умов. Удосконалення традиційних технологій вирощування проводиться за рахунок управління продукційним процесом, використовуючи інноваційні агротехнологічні заходи.

Стале сільське господарство – це стратегічний напрямок, який включає прибуток, охорону довкілля, здоров'я, стійкий бізнес, екологічний підхід та акцент на сталому розвитку. Стале сільське господарство визначається трьома інтегральними складовими: економічним прибутком, екологічним управлінням та соціальною відповідальністю.

Дисципліна «Стале виробництво продукції рослинництва» є дисципліною професійного спрямування, **мета** якої дати сформувати цілісне розуміння ефективних технологій вирощування сільськогосподарських культур за сучасних систем землеробства, особливостей її розроблення, вдосконалення, освоєння і впровадження в сучасних умовах ведення аграрного виробництва, максимальної адаптованості їх змісту до природних, соціально-економічних і екологічних умов.

Предмет дисципліни: складові частини технологій вирощування сільськогосподарських культур, компоненти сучасних систем землеробства, спеціалізація господарств, матеріально-технічне забезпечення, кваліфікація фахівців, рівень науково-виробничого потенціалу.

Завданням дисципліни є формування у молодих науковців теоретичних знань і практичних навичок з наукового оцінювання сучасних систем землеробства, спрямованих на підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, цілісності навколишнього середовища, екологічності виробництва і вирішення проблеми продовольчої безпеки в світі.

Набуття компетентностей:

1. Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК7. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

3. Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК9. Здатність здійснювати моделювання сортів та гібридів, системи захисту рослин, системи землеробства, технології вирощування продукції рослинництва та її первинної переробки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

2.1 Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сучасних технологій вирощування с.-г. культур

Тема 1. Еколого-біологічні і агрохімічні основи рослинництва.

Тема 2. Агротехнічні чинники технологій.

Тема 3. Інноваційні технології вирощування польових культур як основа підвищення біопродуктивності ценозів і якості продукції рослинництва.

Змістовий модуль 2. Сучасні та перспективні технології вирощування

Тема 4. Вирощування польових культур за біологічного рослинництва

Тема 5. Особливості вирощування с.-г. культур за використання супутникового моніторингу.

Тема 6. Технологічні інновації за вирощування польових культур в адаптивному рослинництві

Тема 7. Інтенсифікація вирощування сільськогосподарських культур в різних ґрунтово-кліматичних зон України

2.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		л	п	лаб	ін		с.р	л	п	лб	інд	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сучасних технологій вирощування с.-г. культур												
Тема 1. Еколого-біологічні і агрохімічні основи рослинництва	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 2. Агротехнічні чинники технологій	22	4	4			14	22	2	2			18
Тема 3. Інноваційні технології вирощування польових культур як основа підвищення біопродуктивності ценозів і якості продукції рослинництва	24	4	4			16	24	2	2			20
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	6	6			48
Змістовий модуль 2. Сучасні та перспективні технології вирощування												
Тема 4. Вирощування польових культур за біологічного рослинництва	14	2	2			10	14		2			12
Тема 5. Особливості вирощування с.-г. культур за використання супутникового моніторингу.	14	2	2			10	14	2	-			12
Тема 6. Технологічні інновації за вирощування польових культур в адаптивному рослинництві	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 7. Інтенсифікація вирощування сільськогосподарських культур в різних ґрунтово-кліматичних зон України	18	4	4			10	18	2	2			14
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	60	6	6			48
Усього годин	120	20	20			80	120	12	12			96

3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості вирощування с.-г. культур в біологічній системі землеробства	2
2.	Особливості вирощування с.-г. культур в адаптивно-ландшафтній системі землеробства	2
3.	Особливості вирощування с.-г. культур за технології «No-till»	2
4.	Технологія «Strip-till»: зміст, витрати, ефективність	2
5.	Технології вирощування с.-г. культур в системі точного землеробства	2
6.	Складання технологічних карт вирощування озимих зернових колосових культур в сучасних адаптивних системах землеробства	2
7.	Складання технологічних карт вирощування ярих зернових колосових культур і кукурудзи в сучасних адаптивних системах землеробства	2
8.	Складання технологічних карт вирощування зернобобових культур за технології вирощування «No-till»	2
9.	Складання технологічних карт вирощування олійних культур за технології вирощування «Strip-till»	2
10	Складання технологічних карт вирощування цукрових буряків і картоплі в сучасних адаптивних системах землеробства	2
ВСЬОГО		20 год.

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія розвитку і сучасний стан розвитку галузі рослинництва. Значення «інтенсифікації» та «біологізації» у становленні сучасних технологій вирощування рослинницької продукції Вклад вітчизняних і закордонних вчених у розвиток наукових основ рослинництва	6
2.	Основні принципи сучасних технологій вирощування. Екстенсивна технологія, її значення та основні складові. Інтенсивні та індустріальні технології вирощування сільськогосподарських культур, їх характеристика.	6
3.	Проміжні або інтегровані технології вирощування, їх значення та застосування. Особливості застосування ресурсо- та енергоощадних технологій. Нанотехнології та їх вплив на екосистеми	6

4.	Грунтозберігаючі технології, їх значення та використання. Технологія No-till значення та перспективи застосування. Переваги та недоліки застосування No-till технологій.	6
5.	Технологія Strip -till значення та перспективи застосування. Переваги та недоліки застосування Strip-till технологій.	6
6.	Використання GPS-навігації в рослинництві. Навігатори та автопілоти, їх використання в рослинництві. Системи диференційованого внесення добрив. Система картографування врожайності.	6
7.	Екологічно безпечні технології вирощування польових культур. ЕМ – технології та їх використання в рослинництві. Технології із застосуванням ГМО та біотехнології.	6
8.	Адаптивні та адаптовані технології вирощування. Органічні технології значення та поширення.	6
9.	Хімізація в сучасних системах землеробства. Нормативи внесення добрив за різних екологічних умов та структури посівних площ.	6
10.	Баланс поживних речовин залежно від типу технології, зміни структури посівних площ, схем сівозмін, інших ланок системи землеробства.	6
11.	Застосування пестицидів у технологіях вирощування с.-г. культур	6
12.	Вирощування польових культур за точного землеробства. Принципи і відмінності систем точного землеробства, впроваджених вченими Німеччини та США.	6
13.	Стан і перспективи вітчизняної науки в розвитку напрямку точного землеробства. Поширення технологій в господарствах України	6
14.	Вирощування польових культур за адаптивно-ландшафтної системи землеробства. Впровадження технологій нульового обробітку в Південній Америці та інших регіонах. Зміст, значення та ефективність системи перманентної культури	6
15.	Вирощування польових культур за принципами біологічного землеробства. Вивчення змісту і та ефективності складових частин біологічної системи землеробства на прикладі господарства	6
16.	Вирощування с.-г. культур в сучасних адаптивних системах землеробства різних ґрунтово-кліматичних зон України. Вивчення досвіду господарювання в передових господарствах і агроформуваннях	6

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт.
-

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано

74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти з засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4137>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур. Львів: НВФ «Українські технології». 2020. 806 с.
2. Агробізнес сьогодні. [Електронний ресурс]. <http://agro-business.com.ua>
3. Юник А., Мокрієнко В., Пірда В. Удобрєння сої: основні елементи успіху. Агробізнес сьогодні. 2021. [Електронний ресурс]. <http://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/20611-udobrennia-soi-osnovni-elementy-uspikhu.html>
4. Державний реєстр сортів рослин, придатних для вирощування в Україні. К. 2022. 232 с.
5. Каленська С.М., Рахметов Д.Б., Єременко О.А., Макаревіцієне V., Новицька Н.В., Юник А.В., Гарбар Л.А., Антал Т.В., Гончар Л.М., Мазуренко Б.О., Гордина Н. Біологічна сировина для виробництва паливно-мастильних матеріалів. К.: 2021. 354 с.
6. Прокопенко О. М. Рослинництво України 2019. Статистичний журнал України, 2020. 183 с. [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/04/zb_rosl_2019.pdf
7. АПК-Інформ. Україна може залишитися світовим лідером з експорту соняшнику в новому сезоні – 2022/23. 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу до джерела : <https://www.apk-inform.com/uk/news/1529131>